

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ի 2015թ. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վերլուծելով ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ի 2015 թվականի ֆինանսական տարվա գործունեության արդյունքները, անհրաժեշտ է նշել, որ 2015 թվականին արձանագրված միջազգային և ՀՀ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացման պայմաններում բանկը, օգտագործելով իր կողմից կիրառվող բանկային նորագույն տեխնոլոգիաները, ունենալով արհեստավարժ մասնագետներով հագեցած համախոհների թիմ, ապահովեց իր գործունեության կայունությունն ու հիմնական ցուցանիշների դրական դինամիկան, ինչը վկայում է Բանկի գործունեության կայունության, արդյունավետության և ստեղծված իրավիճակում Բանկի մենեջմենթի կողմից ճիշտ ռազմավարության ընտրության փաստը:

Հաշվետու տարվա արդյունքներով Բանկի ընդհանուր ակտիվները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են 132,027,472 հազ. ՀՀ դրամ՝ 2014թ. նույն ժամանակահատվածի (138,363,233 հազ. ՀՀ դրամ) համեմատ նվազելով 6,335,761 հազ. ՀՀ դրամով կամ 4.6%-ով: Միևնույն ժամանակ 2015 թվականին ակտիվների միջին օրական մեծությունը կազմել է 131,451,219 հազ. ՀՀ դրամ՝ գերազանցելով 2014 թվականի նույն ժամանակահատվածի՝ 126,688,959 հազ. ՀՀ դրամ ցուցանիշը 4,762,260 հազ. ՀՀ դրամով կամ 3.8%-ով: Հաշվետու տարում բանկի ակտիվների նվազումը հիմնականում պայմանավորված էր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների 5,586,103 հազ. ՀՀ դրամ կամ 12.7%, բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների 779,461 հազ. ՀՀ դրամ կամ 10.7% և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի 279,580 հազ. ՀՀ դրամ կամ 1.8% նվազմամբ: Ակտիվների նվազմանը զուգահեռ տեղի է ունեցել ակտիվների կառուցվածքի դրական փոփոխություն, մասնավորապես ընդհանուր ակտիվներում նախորդ տարվա համեմատ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակարար կշիռն աճել է 2.4 տոկոսային կետով և կազմել՝ 50.1%, իսկ եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռն աճել է 2.34 տոկոսային կետով և կազմել՝ 66.44%

2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին հաճախորդներին տրված վարկերի ծավալը կազմել է 66,083,127 հազ. ՀՀ դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 0.1%-ով կամ 96,282 հազ. ՀՀ դրամով: Միևնույն ժամանակ 2015 թվականին հաճախորդներին տրված վարկերի միջին օրական մեծությունը կազմել է 62,833,335 հազ. ՀՀ դրամ՝ գերազանցելով 2014 թվականի նույն ժամանակահատվածի՝ 59,017,052 հազ. ՀՀ դրամ ցուցանիշը 3,816,283 հազ. ՀՀ դրամով կամ 6.5%-ով: Վարկավորման նման ցուցանիշը պայմանավորված էր վարկերի նկատմամբ առողջ պահանջարկի անկմամբ և ՀՀ տնտեսության զարգացման ցիկլի ներկա փուլում կոնսերվատիվ վարկային քաղաքականություն վարելու անհրաժեշտությամբ:

Վարկային պորտֆելի մակարդակի ապահովումն իրականացվել է զերծ մնալով ՀՀ տնտեսության ռիսկային ոլորտներում ներդրումներ կատարելուց, ինչպես նաև Բանկի ղեկավարության կողմից պահպանողական մոտեցում կիրառելու միջոցով: Հարկ է նշել, որ ընթացիկ տարում բանկը հնարավորինս զերծ է մնացել խոշոր ծրագրերի ֆինանսավորումից՝ թիրախավորելով SME ոլորտի ֆինանսավորումը:

Բանկի ղեկավարությունը, կարևորելով միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը, մշտապես առաջնային դեր է հատկացնում դրանց խորացմանը և ընդլայնմանը:

2015 թվականի ընթացքում ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ-ը շարունակեց ակտիվ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ: Մասնավորապես, Բանկը կնքեց 10 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր responsAbility Investments AG կազմակերպության հետ և 10 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր DEG DEUTSCHE INVESTITIONS-UND ENTWICKLUNGSGESELLSCHAFT MBH կազմակերպության հետ՝ Հայաստանում փոքր և միջին բիզնեսի ֆինանսավորման նպատակով:

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ-ի հետ համագործակցող և գործընկեր միջազգային կառույցների շարքում են նաև Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկը (ՎՋԵԲ/EBRD), Վերականգնման վարկային հաստատությունը (KfW), Համաշխարհային բանկը (WB), Սևծովյան զարգացման բանկը (BSTDB), Ասիական զարգացման բանկը (ADB), Հարավ-արևելյան Եվրոպայի Եվրոպական հիմնադրամը (EFSE), FMO նիդերլանդական ֆինանսական կազմակերպությունը և The OPEC Fund for International Development (OFID) ֆինանսական կազմակերպությունը:

2015 թվականի ընթացքում թողարկած փաստաթղթային գործիքների ծավալը գերազանցեց նախորդ տարվա ցուցանիշը 48%-ով: Բանկը շարունակեց նաև կարճաժամկետ վերականգնվող վարկերի տրամադրումը՝ ուղղված ներմուծման և արտահանման գործարքների ֆինանսավորմանը՝ արձանագրելով կնքված վերականգնվող վարկային պայմանագրերի քանակի աճ՝ 30%-ով նախորդ տարվա համեմատ:

2015 թվականի ընթացքում բանկի կողմից առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում իրականացված ակտիվ գործունեության արդյունքում Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի (EBRD) կողմից ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն ճանաչվեց Միջազգային առևտրի խթանման ծրագրի (TFP) շրջանակներում ամենաակտիվ թողարկող բանկը Հայաստանում:

Հիմնական ռազմավարական ցուցանիշներ

հազ. ՀՀ դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	2014թ.	2015թ.	Աճ (+), նվազում (-)
Ակտիվներ	138,363,233	132,027,472	(6,335,761)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	65,986,845	66,083,127	96,282
Պարտավորություններ	116,693,838	109,555,891	(7,137,947)
Կանոնադրական կապիտալ	6,387,505	6,387,505	0
Մասնաճյուղային ցանց, հատ	49	51	2
Բանկոմատներ, հատ	85	92	7
Անձնակազմ, աշխատակից	665	672	7
Պլաստիկ քարտեր	128,230	133,033	4,803

2015 թվականի վերջին ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿԻ հաճախորդներից ներգրավված միջոցները կազմել են 59,337 մլն. ՀՀ դրամ:

2015 թվականի վերջին Բանկի ընդհանուր կապիտալը կազմել է 22,472 մլն. ՀՀ դրամ, որը 2014թ. համեմատ աճել է 803 մլն ՀՀ դրամով կամ 3.7 %-ով:

Բանկի 2015թ.-ի ֆինանսական քաղաքականության գլխավոր խնդիրներից է եղել՝ հաշվի առնելով Բանկի գործունեության վրա ազդող հիմնական գործոնները, ներառյալ միջավայրի փոփոխությունները.

1. Պահպանել և ավելացնել Բանկի ընդհանուր կապիտալը.

2. Ապահովել Բանկի կայուն իրացվելիությունը՝ արդյունավետ կառավարելով բանկի ֆինանսական միջոցները.

3. Ապահովել շահույթի և շահութաբերության բավարար մակարդակ:

Հաշվետու ֆինանսական տարում Բանկի զուտ շահույթը կազմել է 941,681 հազ. ՀՀ դրամ: Ստացված արդյունքի հիման վրա հաշվարկված Բանկի գործունեության շահութաբերության ցուցանիշները հետևյալն են.

Կապիտալի շահութաբերություն (ROE)՝ 4.3%,

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)՝ 0.7%:

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթի ցուցանիշը (EPS) կազմել է 737 ՀՀ դրամ:

Բանկի մեկ բաժնետոմսի հաշվեկշռային արժեքը տարեվերջի դրությամբ կազմել է 17,590 ՀՀ դրամ, անվանական արժեքը՝ 5,000 ՀՀ դրամ:

Բաժնետոմսի հաշվեկշռային արժեքի և մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթի ցուցանիշի հարաբերակցությունը (P/E ratio) կազմել է 23.87:

2015 թվականին 2014 թվականի 2,843,432 հազ. ՀՀ դրամ շահույթից շահաբաժիններ չեն վճարվել: Ձևավորված շահույթից 600,000 հազ. ՀՀ դրամ ուղղվել է պահուստային հիմնադրամի համալրմանը, իսկ մնացած շահույթը՝ որպես չբաշխված շահույթ մնացել է բանկում՝ նպաստելով կապիտալի աճին: Բանկի կողմից շահաբաժիններ չվճարելու որոշման կայացումը պայմանավորված է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից 2017 թվականի հունվարի մեկից ՀՀ առևտրային բանկերի համար սահմանված նվազագույնը 30 մլրդ. ՀՀ դրամ նորմատիվային կապիտալի ապահովման պահանջով:

Ռիսկերի կառավարումը

2015թ.-ին բանկը շարունակել է զարգացնել ռիսկերի կառավարման համակարգը, ընդ որում՝ շեշտադրում է կատարվել գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգի, վարկերի ընթացիկ հսկողության մոնիթորինգի մեթոդների բարելավման ու կատարելագործման ուղղությամբ:

2015թ.-ին վերանայվել և հաստատվել է Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը, որով սահմանվում են բանկի կողմից ընդունելի ռիսկերը, դրանց կառավարման սկզբունքները, մասնակից ստորաբաժանումների և կոլեգիալ մարմինների պարտականություններն ու իրավասությունները:

Բանկը ռիսկերի կառավարում իրականացնում է՝ ելնելով հետևյալ հիմնական սկզբունքներից.

1. Ռիսկերի գնահատումն իրականացվում է անկախ ստորաբաժանման կողմից, ինչը բացառում է շահերի բախումը:

2. Ռիսկերը նույնականացվում և կանխարգելվում են մինչ դրանց ի հայտ գալը կամ ի հայտ գալու վաղ շրջանում:

3. Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հաշվի առնելով բանկի երկարաժամկետ ռազմավարությունը, ինչպես նաև երկրի ֆինանսատնտեսական վիճակը:

4. Բանկի կոլեգիալ մարմինների և կառուցվածքային ստորաբաժանումների իրավասություններն ու պարտականությունները հստակ տարանջատված են:

5. Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է միասնական՝ դիտարկելով բոլոր ռիսկերը միմյանց հետ փոխկապված:

6. Ռիսկերի զսպման նպատակով գործում է սահմանաչափերի համակարգը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կոորդինացնում են Խորհուրդը և Գործադիր մարմինը, իսկ ընթացիկ կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության, Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովի, Գործառնական ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի, վարկային կոմիտեների և բանկի այլ ստորաբաժանումների կողմից:

Ռիսկերի կառավարման նկատմամբ ընդհանուր հսկողությունն իրականացվում է բանկի Խորհրդի կողմից:

Բանկի գործադիր մարմինն իրականացնում է ռիսկերի կառավարման գործընթացի նկատմամբ հսկողություն, ինչպես նաև հաստատում է վերջինիս վերաբերող իրավական ակտեր:

Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը զբաղվում է իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի կառավարման հարցերով:

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի գնահատման և վերլուծության համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման բնագավառը կարգավորող ներքին իրավական ակտերի մշակման համար:

Հաշվետու տարում բանկն ուսումնասիրելով միջազգային փորձը, վերանայեց ռիսկերի կառավարման բնագավառը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը՝ ապահովելով ճկունության և ռիսկերի կառավարման բարձր մակարդակ:

2015թ.-ին վերանայվել և բանկի վարչության կողմից հաստատվել է Սթրես թեստերի իրականացման աշխատակարգը, որի նպատակն է Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերի գործոնների փոփոխությունների ազդեցության չափի և որոշումների կայացման ժամանակ սթրեսային իրավիճակների գնահատումը:

Բանկի կողմից ընդունվող և կառավարվող հիմնական ռիսկերը՝ իրացվելիության, վարկային, արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գործառնական ռիսկերն են:

Վարկային ռիսկ

Հաշվի առնելով 2015թ. ՀՀ տնտեսության որոշակի անկումը, վերջինիս բացասական կանխատեսումը, աշխարհաքաղաքական փոփոխությունները և դրանց ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա՝ բանկը մշտապես իր ուշադրության կենտրոնում է պահում վարկային ռիսկի /բանկի նկատմամբ փոխառուի կողմից իր պարտավորություններն ամբողջությամբ կամ մասնակի չկատարելու ռիսկն է/ կառավարման հարցերը և ունի պահպանողական մոտեցում վարկառուների վարկունակության գնահատման հարցում:

Վարկային ռիսկի գնահատումը և կառավարումը բանկում իրականացվում է երկու մակարդակով՝ վարկային պորտֆելի և վարկառուի:

Վարկային ռիսկերի կառավարման նպատակով բանկում բացահայտվում են կենտրոնացումներ ինչպես տնտեսության ճյուղերի, այնպես էլ ըստ գրավի տեսակների, վարկատեսակների, աշխարհագրական տեղաբաշխվածության, ըստ խոշոր փոխառուների և այլ կենտրոնացումների:

Բանկում վարկային ռիսկերը բացահայտվում են ինչպես վարկի տրամադրման նախնական փուլում, այնպես էլ վարկի սպասարկման ընթացքում իրականացվող պարբերաբար մոնիթորինգների արդյունքում, ինչը հնարավորություն է տալիս ռիսկերի գնահատումը և կառավարումն իրականացնել առավել արդյունավետ:

2015թ.-ին վերանայվեց և խորհրդի կողմից հաստատվեց Վարկերի ընթացիկ հսկողության մոնիթորինգի կարգը, ըստ որի ներդրվեց ռիսկերի վրա հիմնված մոնիթորինգի իրականացումը: Այն հնարավորություն է տալիս վարկի սպասարկման ընթացքում վաղ շրջանում հայտնաբերելու վարկառուի գործունեությանը և վարկի վերադարձելիությանը սպառնացող ռիսկերը:

Բանկը տնտեսության փոփոխություններին համահունչ փոփոխում է վարկային ռիսկի կառավարման իր մոտեցումները, իրականացնում է սթրես թեստեր, հաշվի առնելով մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունն ինչպես առանձին վարկառուների, այնպես էլ վարկային փաթեթի ռիսկի մակարդակի վրա:

Բանկի վարած քաղաքականության արդյունքում, պահպանելով վարկային պորտֆելի մակարդակը, խնդրահարույց վարկերի տեսակարար կշիռն ընդհանուր վարկերում նվազեցրել է 2.6%-ից մինչև 2.2%, ինչպես նաև բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության բարձր մակարդակը, որը տարեվերջին կազմել է 19.86%:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը /բանկի կողմից իր պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ չկատարելու ռիսկ/ նույնականացվում և գնահատվում է միաժամանակ երկու իրարից անկախ ստորաբաժանումներում, ինչի շնորհիվ բանկի ղեկավարությունը միշտ ստանում է իրացվելիության ռիսկի մակարդակի մասին օբյեկտիվ գնահատական:

Բանկում ներդրված է իրացվելիության կառավարման կարգը, ինչպես նաև իրացվելիության ճգնաժամային կառավարման կարգը:

Բանկում գործում են ներքին սահմանաչափեր, որոնց պահպանման նկատմամբ իրականացվում է ամենօրյա հսկողություն: Սահմանաչափերն ուղղված են իրացվելի միջոցների բավարար մակարդակի, բարձր իրացվելի միջոցների դիվերսիֆիկացիայի, ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության համապատասխանության պահպանմանը:

Բանկում պարբերաբար գնահատվում է սթրեսային իրավիճակների ազդեցությունն իրացվելիության մակարդակի վրա, ինչը թույլ է տալիս ժամանակին որոշումներ կայացնել՝ ուղղված ցանկացած իրավիճակում համարժեք իրացվելի միջոցների պահպանմանը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխության հնարավոր ազդեցությունը Բանկի տոկոսադրույքի ռիսկ կրող ակտիվային և պասիվային հոդվածների վրա և դրանից

բխող հնարավոր կորուստների վտանգը նվազեցնելու նպատակով բանկում նույնականացվում են բազիսային, ժամկետային անհամապատասխանության, եկամտաբերության կորի և օպցիոնալ ռիսկերը:

Բանկն իրականացնում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի, ինչպես նաև տոկոսադրույքի փոփոխությունների նկատմամբ զգայունության վերլուծություններ: Տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման նպատակով բանկում ներդրված են սահմանաչափեր, որոնց նկատմամբ հաշվետվողականություն և հսկողություն է իրականացվում Ռիսկերի Կառավարման վարչության կողմից: Իրականացվում են նաև տարբեր սցենարներով սթրես թեստեր տոկոսադրույքի հնարավոր փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի կապիտալի նկատմամբ որոշելու համար:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկերի կառավարումը բանկում իրականացվում է սահմանաչափերի սահմանմամբ և դրանց նկատմամբ օպերատիվ հսկողություն իրականացնելու միջոցով:

2015թ. ընթացքում արտարժույթային շուկան բնութագրվում էր միջին տատանողականությամբ: Զսպված արժույթային քաղաքականությամբ և ռիսկերի հեջավորման շնորհիվ բանկը կարողացավ զերծ մնալ փոխարժեքի տատանումների բացասական ազդեցությունից:

Բանկում պարբերաբար կիրառվում են սթրես թեստեր՝ հաշվի առնելով փոխարժեքի տատանման տարբեր սցենարներ, որոնք ցույց են տալիս, որ բանկն ունակ է դիմակայելու սթրեսային իրավիճակներին: Դրա մասին է վկայում ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով բանկի կողմից վնասներ չկրելու, ինչպես նաև հաճախորդների հանդեպ վստահությունը չկորցնելու փաստը:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերն ի հայտ են գալիս արտաքին միջավայրի փոփոխության դեպքում, ներքին գործընթացների կազմակերպման ժամանակ, մարդկային գործոնով պայմանավորված, ինչպես նաև համակարգերում փոփոխություններ կատարելիս: Գործառնական ռիսկերի կառավարումը շարունակական գործընթաց է, որն իրականացվում է բանկի գործարար գործընթացների անընդհատ ուսումնասիրությամբ և համապատասխան ռիսկերի կանխարգելման կամ նվազեցման միջոցով: Ռիսկերի կանխարգելումն իրականացվում է.

1. Ներքին հսկողության համակարգի ներդրմամբ,
2. Իրավասությունների և պարտականությունների հստակ բաշխմամբ,
3. Հաշվետվողականության համակարգով,
4. Շահերի բախման բացառմամբ և այլն:

2015թ.-ին բանկում վերանայվեց Գործառնական ռիսկերի կառավարման կարգը, ըստ որի ներդրվեց Ռիսկերի հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ հավելվածը, ինչը հնարավորություն է տալիս եռամսյակային կտրվածքով բանկի ստորաբաժանումներից ազդականներ ստանալ գործառնական Ռիսկերի վերաբերյալ:

Բանկում կիրառվում է գործառնական ռիսկերի գնահատման համակարգ, ինչը հիմնված է գործառնական ռիսկերի դեպքերի ի հայտ գալու հավանականության և

դրանից բխող առավելագույն կորստի հաշվարկման վրա: Վերոնշյալ հաշվարկն ապահովելու համար բանկում վարվում է գործառնական ռիսկի դեպքերի և դրանց հավանական կորուստների շտեմարան:

Բանկում գործում է գործառնական ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով, որը քննարկում և լուծումներ է առաջարկում գործառնական ռիսկերը նվազեցնելու ուղղությամբ:

ԱՐԱՐԱՐՏԲԱՆԿ ԲԲԸ Խորհրդի անդամներ՝

Վ. Ղազարյան

Ա. Սուվարյան

